

YTTRANDENaturvårdsverket
106 48 STOCKHOLM**Ärende NV- 00295 -12****Angående riksintressen friluftsliv**

Naturskyddsföreningen Gotland vill härmed lämna synpunkter på Naturvårdsverkets / Länsstyrelsens utpekande av riksintressen för friluftsliv på Gotland. Vi har tidigare lämnat synpunkter till Länsstyrelsen i detta ärende, men inser att frågeställningarna kan vara för komplicerade för att hanteras av Länsstyrelsen.

Avvägningar

Vad har företräde? – Vi saknar ett övergripande diskussion över hur olika riksintressen ska vägas mot varandra. Vi menar att riksintresset för naturvård väger tyngre än riksintresset för friluftslivet. Man kan alltså inte exploatera värdefull natur för att gynna ett specifikt friluftsintrasse, exempelvis om man skulle vilja introducera bergklättring på Karlsöarna. Detta måste tydliggöras, eftersom det är påtagligt ofta som områden med skyddad och ömtålig natur är av intresse för friluftslivet.

Det behövs också en diskussion om hur stora områdena för riksintresse för friluftslivet ska göras. Domstolarna resonerar i termer av ”betydande ingrepp” i riksintressen och räknar %. Om exempelvis hela gotlandskusten är riksintresse för friluftslivet, så kan man exploatera några kilometer kust för annat ändamål, utan att det utgör ett betydande ingrepp, eftersom några kilometer av kusten är liten del, procentuellt sett, av hela kusten. Är det bättre att peka ut valde delar av kusten som riksintresse för friluftslivet? Exempelvis Sudersand och Tofta strand. Om friluftsintrasset handlar om att uppleva stora oexploaterade områden av vildmarks karaktär, tysta från samhällets ljudmatta, då kan det behövas stora sammanhängande områden. Då får man peka ut just den aspekten i motiveringen för ett utpekat område. Ett exempel kan vara den tänkta nationalparken i Fleringe / Bunge. Men då måste man tydliggöra att det behövs ett stort område.

Generellt kan man anmärka på att frågor som har betydelse för det rörliga friluftslivet inte nämns. Ett exempel är hävden av kulturlandskapet. Ett annat exempel är den stora ökningen av sportfisket längs öns stränder, som både påverkar naturvården negativt och som innebär störande och konkurrerande fritidsnyttjande med redan etablerat friluftsliv. Ytterligare viktiga frågor att peka ut som negativa för friluftsliv är vindkraftsetableringar och gruvbrytning. Den här typen av problem/frågeställningar måste finnas beskrivna i de områden som tas med.

Från principiell utgångspunkt vill vi även kommentera några av de områden som Länsstyrelsen på Gotland pekat ut.

Karlsöarna

Vi menar att det är fel att ta med dessa öar. Det ger fel signaler till allmänheten, för här handlar det inte om traditionellt friluftsliv. Öarna är mer att betrakta som museer, vad gäller besökarnas möjligheter att nyttja området. Besökare kommer ut med avgiftsbelagda båtar och får i huvudsak bara röra sig på öarna i guidade grupper. Utpekandet kan även leda till krav på att luckra upp naturskyddet till förmån för friluftslivet.

Fårö

Utpekandet av Fårö kan möjligen vara rätt, men vi undrar vad utpekandet och beskrivning har för värde i planeringsprocesserna. Man skriver att området tål ökad besöksintensitet och nämner även att det finns planer på en bro till ön. Men man gör ingen bedömning av hur den mycket stora besöksökningen som sannolikt blir resultat av en bro, kommer att påverka Fårös natur och värde för friluftsliv. Om en så stor förändring av förutsättningarna för naturvård och friluftsliv som en bro innebär, inte berörs i en beskrivning av en riksintresseredovisning, undrar vi vilken betydelse den överhuvudtaget har.

Fårö är till stora delar ett utpräglat, ålderdomligt kulturlandskap, och friluftslivets värden är i hög grad beroende av landskapets fortsatta hävd. Detta faktum måste lyftas, för att förstå att områdets värde för friluftslivet står och faller med möjligheterna för fortsatt traditionell hävd av marken.

Sudret och Östergarnslandet

Dessa områden har stor potential för friluftsliv, men de utmärker sig inte mer än övrig natur på Gotland. Även dessa områdens värde för friluftslivet är starkt kopplade till fortsatt hävd av kulturlandskapet. Varför man väljer dessa områden och inte norra Gotlands sten kust, nordöstra Gotlands raukkust eller något annat område, är för oss svårt att förstå.

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist, ordf.

Anders Lekander, sekreterare